

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 621/2025-28

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], zastúpenej AK Mojžiš a partneri, s.r.o., Sasinkova 10, Bratislava, proti postupu a rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 4To/60/2024 z 3. októbra 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť

1. Ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 23. decembra 2024 sa sťažovateľka domáha vyslovenia porušenia čl. 1 ods. 1, čl. 12 ods. 1 a čl. 13 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základných práv garantovaných čl. 17 ods. 2, čl. 19 ods. 2 a čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj čl. 49 ods. 3 Charty základných práv a slobôd Európskej únie a práva garantovaného čl. 6 ods. 1 Dohovoru ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom a rozsudkom krajského súdu označenými v záhlaví tohto uznesenia. Navrhuje, aby ústavný súd napadnutý rozsudok zrušil, vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie a pre prípad, že by nedošlo k vyhovneniu návrhu na odklad vykonateľnosti napadnutého rozsudku, aj prikázal krajskému súdu prepustiť ju z výkonu trestu odňatia slobody. Súčasne žiada priznať jej náhradu trov konania. Napokon navrhuje, aby ústavný súd odložil vykonateľnosť napadnutého rozsudku do právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu vo veci samej.

II.

Skutkové východiská

2. Rozsudkom Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 4T/30/2020 z 13. marca 2024 bola sťažovateľka uznaná vinnou z obzvlášť závažného zločinu podvodu podľa § 221 ods. 1 a 4 písm. a) Trestného zákona spolupáchatelstvom podľa § 20 Trestného zákona na skutkovom základe uvedenom v tomto rozsudku. Za to bol sťažovateľke uložený trest odňatia slobody vo výmere 10 rokov so zaradením do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia.

Zároveň bol sťažovateľke uložený ochranný dohľad v trvaní 1 roka. Na odvolanie sťažovateľky bol rozsudok okresného súdu napadnutým rozsudkom podľa § 321 ods. 1 písm. d) a e) a ods. 3 Trestného poriadku zrušený, pričom krajský súd postupom podľa § 322 ods. 3 Trestného poriadku sám uznal sťažovateľku vinnou z prečinu podvodu podľa § 221 ods. 1 a 2 Trestného zákona spolupáchateľstvom podľa § 20 Trestného zákona na skutkovom základe uvedenom v zmienenom rozsudku. Za to bol sťažovateľke uložený trest odňatia slobody vo výmere 18 mesiacov so zaradením do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia.

III.

Argumentácia sťažovateľky

3. Uznanie viny sťažovateľky sa podľa jej názoru zakladá na domnienkach bez relevantnej dôkaznej opory. Popis skutku uvedený v skutkovej vete rozsudku okresného súdu, s ktorým sa stotožnil aj krajský súd, nekorešponduje odôvodneniu záverov všeobecných súdov z hľadiska naplnenia skutkovej podstaty trestného činu podvodu. Podľa názoru sťažovateľky nie je jasné ani to, kedy, kde a akým spôsobom uviedla poškodeného do omylu. Takéto skutkové zistenia absentujú v popise skutku, pričom k danej otázke nebolo vykonávané potrebné dokazovanie. Ďalej sťažovateľka poukazuje na nedostatok kvality odôvodnenia záverov všeobecných súdov týkajúcich sa ustálenia jej viny. Sťažovateľka nesúhlasí ani s druhom a výmerou uloženého trestu a podotýka, že okolnostiam danej veci by lepšie korešpondovalo uloženie peňažného trestu buď osamotene, alebo v kombinácii s iným druhom trestu. Pri úvahách o uložení trestu bolo potrebné posudzovať aj aplikáciu materiálneho korektívu, prognózu nápravy sťažovateľky, skutočnosť, že je „*prvotrestaná osoba*“, kladné hodnotenia sťažovateľky, to, že je zamestnaná a zvyšuje si vzdelanie, ako aj ďalšie súvislosti. Súdny v týchto kontextoch zo svojho posúdenia vylúčili najvýznamnejšie okolnosti, čím sa dopustili uloženia svojvoľného a extrémne nespravodlivého trestu bez dostatočného odôvodnenia.

IV.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

4. Ústavnú sťažnosť sťažovateľky ústavný súd predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a zisťoval, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde), osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na odmietnutie ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

5. Právomoc ústavného súdu rozhodovať o ústavných sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je založená na princípe subsidiarity, ktorého zmysel a účel spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a podľa svojej povahy ani nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Koncepcia konania o ústavnej sťažnosti je založená na tom, že predstavuje subsidiárny procesný prostriedok na ochranu ústavou zaručených základných práv a slobôd. Ústavný súd nie je súčasťou sústavy všeobecných súdov či iných orgánov verejnej moci, a preto nemôže nahrádzať ich činnosť. Jeho úlohou je v súlade s čl. 124 a nasl. ústavy ochrana ústavnosti, a nie tzv. bežnej zákonnosti, respektíve protiprávnosti. Z tohto

pohľadu je nevyhnutnou podmienkou konania, ktorá musí byť splnená pred podaním ústavnej sťažnosti, vyčerpanie všetkých procesných prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľke poskytuje na ochranu jeho práv (m. m. napr. III. ÚS 303/2020, IV. ÚS 143/2023, IV. ÚS 502/2023).

6. Právomoc ústavného súdu je vybudovaná na zásade prieskumu vecí právoplatne skončených, ktorých eventuálnu protiústavnosť už nemožno zhojiť inými procesnými prostriedkami, respektíve už nie je možná náprava iným spôsobom. Právomoc ústavného súdu rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy teda predstavuje *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý sa uplatní až pri nefunkčnosti ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde (m. m. napr. IV. ÚS 502/2023).

7. Ústavná sťažnosť nemá byť podávaná z dôvodu „procesnej opatrnosti či nedotknuteľnosti“ fyzickej osoby alebo právnickej osoby, ale až vtedy, ak sa sťažovateľka nemôže reálne domôcť ochrany svojich práv u ostatných orgánov verejnej moci. Postavenie ústavného súdu tak možno obrazne prirovnať k „záchrannej brzde“, ktorú je možné použiť až vtedy, ak zlyhajú všetky obvyklé a predvídané prostriedky na zabránenie vzniku hroziacej ujmy, teda zabránenie porušenia ústavných práv. Konanie o ústavnej sťažnosti však nie je a ani nemôže byť pomyselnou „skratkou“, ktorou by bolo možné obchádzať konanie už vedené, respektíve, ktoré môže byť vedené na návrh sťažovateľky pred inými orgánmi verejnej moci (m. m. napr. IV. ÚS 502/2023).

8. Ústavný súd v intenciách sťažnostnej argumentácie podotýka, že sťažovateľka uplatnila proti rozsudku krajského súdu dovolanie, o ktorom nebolo do času podania ústavnej sťažnosti rozhodnuté. Dovolanie sťažovateľka oprela o dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. b) a i) Trestného poriadku. Podľa jej názoru tak v danej trestnej veci konal a rozhodoval senát krajského súdu v nezákonnom zložení a zároveň malo dôjsť aj k nesprávnemu použitiu iného hmotnoprávneho ustanovenia o poľahčujúcich okolnostiach a osobitne aj k vylúčeniu posudzovania osobných pomerov sťažovateľky pri aplikácii všeobecných a individuálnych zásad ukladania trestu. Sťažovateľka v dovolaní v podstatnom ďalej uviedla, že „... *podoba skutku vyjadrená vo výroku rozsudku nezodpovedá použitej právnej kvalifikácii (jej normatívnym znakom) tvoriacim objektívnu stránku konania útoku pre uznanie viny, ktorú súd navyiac v odôvodnení podriadil (aplikoval hmotné právo) pod inú formu útoku danej kvalifikácie skutku naplňajúce dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por.*“.

9. Po komparatívnom zhodnotení obsahových rámcov dovolacej argumentácie a dôvodov ústavnej sťažnosti ústavný súd uvádza, že dovolanie a ústavná sťažnosť sú po materiálnej stránke odôvodnené vo výsledku totožne, hoci v inom formulačno-konštrukčnom stvárnení jednotlivých námietkových línií. Sťažovateľka totiž pod dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku zahrnula jednak argumentáciu týkajúcu sa nezrovnalostí v popise skutku objektivizovaného v skutkovej vete odsúdenia, podotkla, že nie je jasné, kedy, kde a akým spôsobom uviedla poškodeného do omylu, a pomerne obširne nesúhlasila aj s druhom a výmerou ukladaného nepodmienečného trestu odňatia slobody. Hoci sťažovateľka v dovolaní explicitne nevyslovuje nesúhlas s rozsahom a kvalitou realizovaného dokazovania, podľa ústavného súdu je nesporné, že námietky upínajúce sa na uvádzané skutkové nejasnosti smerujú v konečnom dôsledku práve ku kritike dostatočnosti dôkazného podloženia záverov všeobecných súdov. Inak povedané, sťažovateľka v dovolaní a aj v ústavnej sťažnosti nesúhlasí s ustálením viny z trestného činu

podvodu pre nedostatok jej preukázania a zároveň formuluje námietky atakujúce druh a výmeru trestu, ktorý jej bol za danú trestnú činnosť uložený.

10. Neuniklo pozornosti ústavného súdu, že vo viacerých otázkach dopadajúcich na ustálenie viny a následne aj v súvislostiach týkajúcich sa nespokojnosti s uloženým druhom a výmerou trestu vyjadruje sťažovateľka paušálny a markantný nesúhlas s odôvodnením záverov všeobecných súdov. Vyplýva to predovšetkým zo s. 9 ústavnej sťažnosti, kde sťažovateľka poukazuje na nenáležité úvahy týkajúce sa ustáľovania znakov skutkovej podstaty trestného činu podvodu, ako aj zo s. 10 ústavnej sťažnosti, kde je ponúknutý názor o nedostatku presvedčivosti odôvodnenia záverov všeobecných súdov v otázke viny. Aj z bodu 2 na s. 10 sťažovateľkinho dovolania vyplýva celkom zrejmy odkaz na nedostatok odôvodnenia záverov všeobecných súdov týkajúceho sa uloženého trestu: „*Odôvodnenie výroku o treste v rozsudku odvolacieho súdu, ktorý trest ukladal, vyhovujúc odvolaniu odsúdenej bez odvolania prokurátora, bol obsiahnutý na 8 riadkoch odseku 1 na strane 11 rozsudku nesplňujúceho ani len základné požiadavky na vyčerpávajúce a k tejto časti všeobsažné zdôvodnenie, pre aké dôvody súd práve zvolený druh a výšku trestu odsúdenej ukladal.*“

11. Podľa záverov ústavného súdu pritom platí, že dovolanie môže smerovať aj proti odôvodneniu rozhodnutia z hľadiska reflexie požiadaviek na odôvodnenie zodpovedajúce kritériám spravodlivého procesu (vo vzťahu k všetkým okolnostiam podstatným pre rozhodnutie), ktorého súčasťou je právo na obhajobu [dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku]. Dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku totiž nezodpovedá právo na obhajobu len vo formulačnom rozsahu čl. 50 ods. 3 ústavy (primeraný čas na prípravu obhajoby a možnosť obhajovať sa sám alebo prostredníctvom obhajcu), ale aj obhajobné práva v kontexte spravodlivého procesu podľa čl. 6 dohovoru, a teda aj v rozsahu čl. 46 ods. 1 ústavy (s odrazom najmä v § 34 Trestného poriadku; porov. IV. ÚS 546/2020 – publikované v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky pod č. 18/2021, v obsahovej nadväznosti m. m. napr. I. ÚS 343/2022, II. ÚS 411/2021, IV. ÚS 463/2021, IV. ÚS 491/2021, IV. ÚS 510/2021, IV. ÚS 555/2021, IV. ÚS 15/2023, IV. ÚS 355/2023, IV. ÚS 502/2023). Na citovanú judikatúru účinne reflektuje aj Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), ktorý práve v línii k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku napríklad v uznesení sp. zn. 1 TdoV 13/2021 z 24. januára 2023 konštatoval, že „... *ostatná rozhodovacia prax pod tento dovolací dôvod zaraďuje aj nedostatky v odôvodnení súdneho rozhodnutia (k tomu pozri bližšie uznesenie ústavného súdu z 9. júna 2022, sp. zn. I. ÚS 343/2022, ako aj ním odkazované rozhodnutia v bodoch 12. až 14.)*...“. Je potrebné opätovne zdôrazniť, že v mnohom ide práve o nedostatky namietané sťažovateľkou, teda či krajský súd formuloval náležité odpovede vo vzťahu k okolnostiam podstatným pre rozhodnutie o vine a treste, a teda pre celkové právne postavenie sťažovateľky.

12. Hoci sťažovateľka v dovolaní formálne neuplatnila dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, ústavný súd poukazuje na prax najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu [napr. uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 4Tdo/18/2023 z 18. júna 2024, ktoré ústavný súd aproboval uznesením sp. zn. III. ÚS 245/2025 z 29. apríla 2025]. Podľa týchto záverov najvyššieho súdu „... *viazanosť dovolacieho súdu dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené v zmysle § 385 ods. 1 Trestného poriadku, sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku), a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Trestného*

poriadku (pozri rozhodnutie najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 120/2012-I). Inými slovami povedané, pri zisťovaní dôvodov dovolania dovolacím súdom je rozhodujúca ich vecná špecifikácia dovolateľom, a nie ich označenie podľa § 371 Trestného poriadku.“. Bez prejudikovania záverov najvyššieho súdu preto podľa ústavného súdu nie je vylúčené, že najvyšší súd pri prieskume sťažovateľkinho dovolania identifikuje dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, v nadväznosti na čo sťažovateľke poskytne vecné odpovede na jej dovolacie námietky.

13. Ústavný súd uzatvára, že podanie dovolania ako dostupného prostriedku ochrany základných práv sťažovateľky, ktoré je v porovnaní s jej ústavnou sťažnosťou koncipované širšie [o dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku], avšak zároveň po materiálnej stránke zahŕňa aj celú šírku sťažnostnej argumentácie [v rámci uplatneného dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku], a s tým spojené prebiehajúce konanie o dovolaní, v tomto štádiu vylučuje právomoc ústavného súdu na prerokovanie ústavnej sťažnosti. Pri rozhodovaní o dovolaní sťažovateľky, ktoré v danom prípade sama považovala za zákonom priznaný procesný prostriedok na ochranu jej práv, je plne v kompetencii najvyššieho súdu poskytnúť ochranu sťažovateľkiným základným právam a slobodám. Bolo by v rozpore s princípom subsidiarity, ak by ústavný súd predbiehal rozhodnutie najvyššieho súdu o dovolaní, pretože konanie o ústavnej sťažnosti by sa dostávalo do už zmienenej pozície neprípustnej „skratky“, ktorou by sa predčasne predbiehal záver konania o dovolaní. Preto ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde ako neprípustnú.

14. *Obiter dictum* ústavný súd upriamuje pozornosť sťažovateľky na poslednú vetu § 124 zákona o ústavnom súde, podľa ktorej (*in fine*) ak bol vo veci podaný mimoriadny opravný prostriedok, dvojmesačná lehota na podanie ústavnej sťažnosti vo vzťahu k rozhodnutiu, ktoré bolo mimoriadnym opravným prostriedkom napadnuté, začína plynúť od doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku. Aplikujúc tieto východiská na danú situáciu, v prípade nespokojnosti sťažovateľky so závermi najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu začne od momentu doručenia rozhodnutia najvyššieho súdu o sťažovateľkinom dovolaní plynúť lehota dvoch mesiacov na opätovné podanie ústavnej sťažnosti pre namietané porušenie základných práv aj proti napadnutému rozsudku.

15. Keďže ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky ako celok odmietol, bolo už bez právneho významu zaoberať sa návrhmi sťažovateľky na zrušenie napadnutého rozsudku a vrátenie veci krajskému súdu na ďalšie konanie, na prepustenie sťažovateľky z výkonu trestu odňatia slobody, ako aj na priznanie náhrady trov konania, ktoré sťažovateľka uplatnila v tejto ústavnej sťažnosti. Z rovnakého dôvodu nebolo potrebné zaoberať sa sťažovateľkiným návrhom na odklad vykonateľnosti napadnutého rozsudku.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. októbra 2025

Robert Šorl
predseda senátu